

Diakonissa-
laitos

**Luottamuksen, osallisuuden ja toivon yhteiskunta
- tavoitteet hallituskaudelle 2023–2027**

Naapurustotyö vahvistaa arjen turvallisuutta ja yhteiskuntarauhaa

Diakonissalaitos perustettiin 155 vuotta sitten aikana, jolloin Suomea kurittivat katovuodet, nälkä ja kulkutaudit. Vaikka Suomi on aikojen kuluessa muuttunut, visiomme ihmisarvoisesta elämästä ei ole. Haluamme vaikuttaa siihen, että Suomessa jokainen tulee nähdyksi ja kuulluksi sekä kokee olevansa arvokas ja tärkeä yhteisön jäsen.

Väestön ja asuinalueiden segregatio ovat Suomessakin todellisuutta. Naapurustotyön ja kansalais-toiminnan avulla voimme vahvistaa luottamusta ja rauhanomaista rinnakkaineloa.

Tulevalle hallituskaudelle Diakonissalaitos on laatinut tavoitteet viidelle eri teemalle, jotka vaativat päättäjien huomiota. Näistä yksi on naapurustotyön vahvistaminen.

**Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta**

Tarvitaan aktiivisia toimia arjen turvallisuuden lisäämiseksi

Suomi on hyvinvointivaltio, jonka tulee kantaa vastuunsa kaikista. Kaikkein haavoittuvimpien ihmisten rinnallakulkijana ja palveluntuottajana Diakonissalaitos tuntee erityisryhmiä ja kantaa huolta heidän tarpeistaan. Haluamme varmistaa, että kaikkien ääni kuuluu ja yhteiskuntarauha säilyy.

Monet palvelut järjestetään nykyisin laitoshoidon sijaan avohuoltona ja melko rajoitetuin aukioloajoin, minkä vuoksi niitä käyttävät erityisryhmät näkyvät katukuvassa ja tietyissä naapurustoissa. Esimerkiksi päihteiden käyttö julkisilla paikoilla on yleistynyt, ja häiriökäyttäytyminen lisää pelkoja ja vastakkainasettelua. Myös päihteitä käyttävät ihmiset kokevat turvattomuutta.

Väestön ja asuinalueiden segregatio ovat Suomessakin todellisuutta. Erilaiset ihmiset ja ihmisryhmät elävät omissa kuplissaan, joissa mahdollisuudet kuulua joukkoon tai olla yhteisön hyödyllinen jäsen näyttävät hyvin erilaisina. Yleistä turvallisuudentunnetta heikentävät koronapandemia, Venäjän käymä sota Ukrainassa sekä ilmasto- ja energiakriisi. 75 prosenttia suomalaisista on huolissaan suunnasta, johon maailma on menossa. Arjen turvallisuuden kokemus heikkenee¹ ja vastakkainasettelun ja polarisaation riski kasvaa, elleivät ihmiset ymmärrä toisiaan ja toistensa todellisuuksia. Liki puolet suomalaisista on kyllästynyt kärjistyneeseen keskustelukulttuuriin². Tarvitaan monenlaisia aktiivisia toimia rakentavan yhteyden syntymiseksi.

Tavoitteemme hallituskaudelle

TAVOITE 1:

Naapurustotyötä vahvistetaan kilpailutetuissa palveluissa

TAVOITE 2:

Kansalaistoimijuutta tuodaan palveluiden rinnalle

TAVOITE 3:

Yhteisöosaaminen sisällytetään ammattikuntien koulutukseen

Naapurustotyö rakentaa rauhanomaista rinnakkaiseloä

Diakonissalaitos on ollut aktiivisessa vuorovaikutuksessa naapuruston kanssa yhtä kauan kuin se on palvellut yhteiskunnan haavoittuvimpia ihmisiä. Ympäröivän yhteisön ja naapureiden kanssa on rakennettu vuoropuhelua, ja heidän huoliaan ja pelkojaan on pyritty hälventämään konkreettisin teoin. Nykymuotoinen naapurustotyö käynnistyi vuonna 2000, jolloin Diakonissalaitos avasi hiv-positiivisten huumeidenkäyttäjien palvelukeskuksen Kluuviin, keskelle Helsinkiä. Palvelukeskuksen työntekijät ylläpitivät hyvää keskusteluyhteyttä naapuruston kanssa ja huolehtivat siitä, ettei ympäristöön jäänyt esimerkiksi käytettyjä neuloja ja ruiskuja.

Naapurustotyötä tehdään nykyisin kaikissa erityisryhmien palveluissa ja 2010-luvulta asti siinä on ollut mukana myös palveluita käyttäviä kokemusasiantuntijoita. Naapurustotyö sisältää esimerkiksi alueen asukkaille, yrityksille ja muille toimijoille järjestettäviä keskustelutilaisuuksia, tapahtumia ja kyselyitä alueen turvallisuuden ja viihtyisyyden lisäämiseksi. Lisäksi naapurustotyöhön kuuluu yhteistyö poliisin, viranomaisten sekä alueen yrittäjien ja oppilaitosten kanssa. Näiden lisäksi Diakonissalaitos on vahvistanut osaamistaan dialogisissa prosesseissa, yhteisöpedagogiikassa ja yhteisölähtöisissä sovittelutaidoissa. Niiden avulla pyritään lieventämään polarisaatiota ja segregatiota, ennaltaehkäisemään konflikteja ja vahvistamaan niin yksilöiden kuin yhteisöjenkin yhdessä elämisen taitoja ja arjen turvallisuutta.

1

Palvelut, naapurustot ja kansalaistoiminta osaksi hyvinvoinnin ekosysteemiä

Naapurustotyötä vahvistetaan kilpailutetuissa palveluissa

Uudistuvien sosiaali- ja terveys- sekä hyvinvointipalveluiden on vastattava nyky-yhteiskunnan vaatimuksiin. Esimerkiksi asunnottomuuden vähentäminen helpottaa ohjautumista myös päihdepalveluihin. Palveluiden järjestämisessä on otettava huomioon asiakkaiden tarpeiden lisäksi ympäröivän väestön ja erilaisten yhteisöjen tarpeet.

Minkä tulee muuttua?

- 1. Erityisryhmien palveluiden suunnitteluun ja kilpailutuksiin tulee sisällyttää riittävä yhteisö- ja naapurustotyön osaamisresurssi niin, että naapurustojen ja asiakkaiden yleisimmät tarpeet (naapuruston siisteys, valaistus, viihtyisyys, esteettömyys, turvallisuus, vuoropuhelu, yhteisöllisyys ja arjen viestintä) tulevat huomioituiksi.**
- 2. Palveluihin ohjausta ja pääsyä on helpotettava ja nopeutettava** käyttäjien tarpeita vastaaviksi muun muassa jalkautuvaa työtä vahvistamalla. Päihteitä käyttävien ihmisten – myös muiden kuin suomea äidinkielenään puhuvien – osallisuuden on toteuduttava palveluiden suunnittelussa.

2

Kansalaistoimijuutta tuodaan palveluiden rinnalle

”Omat tyhät teot seuraa mua vuosia mutta olis kiva tulla nähdyksi muutenkin”

Yhteiskunnan on tuettava palveluiden rinnalle tai rajapinnoille tuotavaa kansalaistoimintaa, joka tarjoaa kaikenlaisille ihmisille – myös palveluiden käyttäjille – toimijuuden ja pystyvyyden kokemuksia ja lisää erilaisten ihmisten välistä vuorovaikutusta.

Minkä tulee muuttua?

- 1. Monenlaisille kansalaisille on tarjottava mahdollisuuksia olla osa paikallista verkostoa tai yhteisöä,** jossa tarjotaan esimerkiksi dialogi- ja yhteisö- ja sovittelutaitojen valmennuksia. Naapurustotyöhön ja yhteisölliseen toimintaan osallistuvat vertaiset ja kansalaiset saavat kokemuksia asioihin vaikuttamisesta eli lähidemokratiasta, ja tämä puolestaan kannustaa myös yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähidemokratiakokemusten yksilö- ja yhteisötason vaikutusten näkyväksi tekeminen rakenteellisesti valtakunnallisella tasolla tuo kokemustiedon, ilmiöt ja niiden tutkimuksen päätöksenteon rinnalle.
- 2. Kaupunkisuunnittelussa on otettava huomioon palveluiden sijainti ja vaikutukset ympäristöön ja naapurustoon.** Ennakoivasti yhteisöllisyyttä ja naapuruutta voidaan mahdollistaa avaamalla kaikille avoimia yhteisötiloja eri kaupunginosissa. Lisäksi vapaan kansalaistoiminnan ja viranomaisverkostojen välinen nykyistä vahvempi yhteistyörakenne tai -alusta vahvistaisi alueellista ja paikallista yhteisöllistä resilienssiä³ ja kriisivalmiutta.

3

Yhteisöosaaminen sisällytetään ammattikuntien koulutukseen

Eri ammattikuntien yhteisötaitoja on vahvistettava systemaattisesti, ja ne on mielletävä osaksi ammattiosaamista.

Minkä tulee muuttua?

- 1. Opetus-, sote- ja turvallisuusalan perusopintoihin on sisällytettävä dialogitaitoja, yhteisöpedagogiikkaa, naapurustotyön osaamista sekä yhteisölähtöisen sovittelun perusopintoja.**
- Lisäksi jo ammatissa toimivien ammattilaisten naapurusto- ja yhteisötaitojen osaamista vahvistetaan erillisillä valmennuksilla ja harjoituksilla⁴.

Lähteet

Attias & Kangasoja (2020) Me ja Ne - Välineitä vastakkainasettelujen aikaan. Intokustannus

---

Attias ja työryhmä (2017) Naapurussovittelun käsikirja. Naapurussovittelun keskus

---

Viskari, Lund & Avellan (2016) Erilainen naapuri. Asuinaluelähtöisen ympäristötyön menetelmiä ja kokemuksia. Sininauhasäätiö

---

1. <https://sisainturvallisuus.fi/turvallisuuden-tunne-ja-avunsaanti>

(sisäisen turvallisuuden portaali Tuovi, 2021)

---

2. <https://www.e2.fi/hankkeet-ja-julkaisut/julkaisut/miten-meilla-menee-katsaus-suomalaisten-mielenmaisemaan.html>

(e2-tutkimus, syyskuu 2022)

---

3. <https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/hyva-yhteiskunta/miten-paikalliset-yhteisot-selvisivat-koronasta-kolme-oppia-seuraavan-kriisin-varalle>

(Lähiöiden yhteisöllinen resilienssi -tutkimushanke, YM, Helsingin yliopisto; H Grönlund ja P Mäenpää, 2022)

---

4. <https://www.hdl.fi/ye-taitokeskus/>

Luottamuksen, osallisuuden ja toivon yhteiskunta syntyy yhdessä

Viimeiset vuodet ovat koetelleet yhteiskuntamme kriisinsietokykyä tavalla, jollaista ei ole nähty siten sotavuosien. Koronapandemia, sota Ukrainassa, ilmastonmuutos, työntekijäpula ja mielenterveyden kriisi ovat tehneet Suomesta toisenlaisen paikan, kuin mihin ehdimme tottua edellisten sukupolvien aikana. Diakonissalaitos näkee haasteet jokapäiväisessä arjessaan.

Ratkaisuja näihin haasteisiin tulee kyetä hakemaan yhteistyöllä, vaikuttavien toimintamallien käytönotolla ja uusilla tulokulmilla. Suomalainen hyvinvointiyhteiskunta on risteyskohdassa ja tulevalta hallitukselta vaaditaan määrätietoisia toimenpiteitä.

Tulevalle hallituskaudelle Diakonissalaitos on laatinut tavoitteet viidestä eri teemasta:

- Kohti inhimillistä maahanmuuttopolitiikkaa
- Tavoitteena inhimillinen päihdepolitiikka
- Tulevaisuuden on oltava kaikkien nuorten!
- Naapurustyö vahvistaa arjen turvallisuutta ja yhteiskuntarauhaa
- Sosiaali- ja terveysalan tulevaisuuden toimintaedellytykset

Tavoitteet on laadittu yhdessä kokemusasiantuntijoiden kanssa. Päämääränämme on yhteiskunta, jossa jokaisella on ihmisarvoinen elämä. Tervetuloa mukaan muuttamaan maailmaa paremmaksi paikaksi! Tavoitteet löytyvät osoitteesta www.hdl.fi/vaikuttaminen

Diakonissalaitos on 155-vuotias säätiö, joka tekee rohkeasti työtä ihmisarvoisen elämän puolesta. Toimimme valtakunnallisesti ja tarjoamme vaikuttavia sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka tutkitusti parantavat asiakkaidemme arkea. Yhteiskunnallinen säätiökonsernimme työllistää valtakunnallisesti 2 800 henkilöä.

LISÄTIETOJA

Laura Hakoköngäs

erityisasiantuntija, kansalaistoiminta
laura.hakokongas@hdl.fi
050 370 5451

Laura Niemi

viestintä- ja vastuullisuusjohtaja
laura.niemi@hdl.fi
050 373 8602

WWW.HDL.FI

Diakonissa-
laitos

Rohkeasti
ihmisarvon
puolesta